

nak megfelelően előre megválasszuk. Ez a cél valami földrajzi tény kifejezése, probléma felállítása, vagy állítás bebizonyítása.

Nincsen olyan földrajzi tény, amelyet könnyű lenne kifejezni, ha elemzés és indukciókutatás járul hozzá; a térképrajzolás finom eljárások kiválogatását és alkalmazását kívánja, de ezen eljárások és szimbolikus jelek oly nagyszámúak és oly könnyen hozzáférhetők, hogy az iskolai térképrajzolást nagyon meg lehet könnyíteni. A térképrajzolás nemcsak a régi követelményeket elégíti ki ilyen alakjában, hanem amellet nagy a nevelő hatása és rendkívüli mértékben hozzájárul a földrajz megértéséhez és megkedveléséhez.

Különösen jó hatást vár *Tourneur* a térképrajzolástól, ha azt a módszert alkalmazza, hogy ugyanazon földrajzi kérdéshez a térképrajzolás feladatok egész sorát fűzi, amelyek közül minden tanuló maga választja ki a neki megfelelőt és azt oldja meg. A magaválasztotta tárgyon nagy kedvvel dolgoznak a gyermekek, ez növeli önbizalmukat és sok dolgot megértenek, amire nem kerülhetett volna sor, ha mindenki egy feladatot oldana meg. A tanár nem irányítja, csak támogatja munkájukat, közben pedig alkalma nyílik arra, hogy alaposan megismerje tanítványát, amint a tanítványokat is az ilyen munka tanítja önismeretre.

A térképrajzolásból természetesen legközvetlenebbül a földrajzra és a földrajzi oktatásra háramlanak előnyök, de a földrajz központi helyzetéből és sokszoros kapcsolataiból következőleg támogatást nyernek a természettudományok és a nevelés általában is. A tudománynak vagy nevelésnek minden ténye, elmélete, módszere, a mely a földi környezettel való kapcsolat elvét tartalmazza, kartografiaiilag leírható. *Tourneur* pl. részletesen kimutatja, minő kapcsolatai vannak a térképrajzolásnak a matematikával.

*

A francia leányok középiskolája. A középfokú leányoktatás nagyon nem elégíti ki azokat a franciákat, akik komolyan gondolkoznak a kérdésen és a legtöbb bajokat a *Revue Universitaire* októberi füzetében foglalja össze *Crouzet* asszony. Amikor a leányok középiskoláját szervezték, nemcsak arra vigyáztak, hogy tudományos színvonala jóval alatta maradjon a fiúk középiskolájánál, hanem, mintegy teljesen érdektelenítették. Tanítószemélyzetet nem kaptak megfelelőt, hanem ideiglenesen berendezték az iskolát úgy, ahogy lehetett. Azóta 30 év telt el és még mindig az az ideiglenes állapot áll fenn. Milyen változtatások lennének szükségesek már most? Először is ezt a gyakorlatiasnak tervezett iskolát még gyakorlatiasabbá, nőiesebbé kellene tenni: főzőháztartási tanfolyamot kell berendezni

és a gyermekápolást rendszeresen tanítani. Hiányzik azonkívül ennek az iskolának a hasznossági értékelése, mert végbizonyítványa jóformán semmire sem képesít. De különösen abban az irányban hangzik igen sok kívánság, hogy a leányiskola tanításianyaga és módszere közeledjék a fiúiskolákéhoz. Kedvezett ennek a kiegyenlítő törekvésnek a latin nyelvnek a leányiskolába való bevezetése és az előkészítés az érettségire. Nem ártana a közeledés szempontjából az évfolyamok számát is egyenlővé tenni a két iskolában (7). A személyzetnek két főkvánsága van. A kevésbé fontos az, hogy a leányiskolák tanárai csak nők lehessenek ezentúl, hiszen férfiak csak azért kerültek leányiskolákba, mert nem volt elég megfelelően képzett nő. Ma már semmi akadálya sincs e kívánság teljesítésének. Sokkal fontosabb azonban, hogy a nő-tanárok szolgálati szabályzatát a fiúiskolák tanáraiéhoz hasonló módon alkossák meg. E téren a biztató kezdetén már túl vannak, úgyhogy lehet remélni a helyes folytatást. Ép ez év augusztusában adta ki pl. a miniszterium a nő-tanárok új vizsgálati szabályzatát a sévres-i École Normalera vonatkozólag.

*

Iskolai dolgozat és ponyvairodalom. Egy német könyv írta címéül ezt az összeállítást. Abból az elvből indul ki és ez vonul rajta végig, hogy ne kívánjunk a tanulóktól olyan dolgozatokat, amelyek nem saját élményeiken alapszanak. Az eddigi szokás szerint, — amely ezt az elvet nem ismeri — a ponyvairodalommal három tulajdonságban megegyező dolgozatokat irattak. Ezek a dolgozatok ugyanis a dolgokat mesterségesen és sokszor szokatlan módon stilizálják, olyan dolgokról szólnak, amelyeket a legtöbb esetben az író nem ismer alaposan és végül, hogy régi formákat alkalmaz a helyett, hogy az életből, saját élményeiből alakítana. *Eduard Spranger* vállalkozik arra a *Pädagogisches Archiv* 5. számában, hogy kimutassa a szerzőkről, hogy nem helyes nyomokon járnak, mindamelllett, hogy kiindulásuk helyes és sokszor találják fején a szöveget. Nem szabad azt várnunk, hogy a gyermek az anyanyelvi dolgozatban írói sajátosságokat fog elárulni, hiszen ez is olyan egyszerű feladat rá nézve, mint egy számpélda megfejtése. Az iskola nem is az a hely, ahol a gyermekben szunnyadó erők kifejlődését tétlenül lessük. Nem stílusművészeket nevelünk, hanem megtanítjuk növendékeinket bizonyos feladatok megoldására, és ez a dolgozatnak igazi célja. Azt sem várhatjuk meg, míg a gyermekben magától kifejlődik a szigorúan logikai gondolkodásmód, hanem keresnünk kell az alkalmat és módot ezen fejlődés előidézésére. A dolgozat nemcsak stilisztikai gyakorlat, hanem a gondolkodás gyakorlása is legyen.